

sklenila pasivna rezistenca. O tem je izdan sledeči službeni komuniké: Zveza denarnih zavodov kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je včeraj, dne 1. marca 1922 razpravljala o najnovejši odredbi glede prometa z devizami in valutami, ki je bila izdana brez vednosti in brez zaslišanja zainteresiranih gospodarskih krogov. Zveza denarnih zavodov izjavlja soglasno: Najnovejša naredba finančnega ministra popolnoma izpreminja pravilnik o prometu z devizami in valutami, ki je bil izdan dne 25. septembra 1921. Po tej naredbi denarni zavodi ne morejo poslovati, ker je večinoma nejasna, nepopolna, nerazumljiva in neizvedljiva. Poslovanje po tej naredbi bi bilo za denarne zavode pogubno. Poleg tega se morejo jemati v poštev tudi kazni, ki bi izvirale iz nejasnosti in nerazumljivosti te naredbe. Zaradi tega so denarni zavodi prisiljeni ustaviti do nadaljnega vsako poslovanje z devizami in valutami in odklanjajo vsako odgovornost za eventualno škodo, ki utegne nastati vsled tega za naš kredit v inozemstvu.

PROGLAS ČESKOSLOVASKÉ LJUDSKE STRANKE.

Praga, 2. marca. (Izv.) Češkoslovaška ljudska stranka je izdala proglas, v katerem povdarja nujnost splošne narodne koalicije, katera bi morala najprej urediti vprašanje razmerja cerkve do države in predvsem izdelati tudi nov načrt izvedbe agrarne reforme, ker se je dosedanja v praksi pokazal kot nezadosten in nepravilen. Glede koalicije z Nemci bi se dalo govoriti, vendar šele danes, ko dokažejo svojo lojalnost do republike. Proglas je izdan v obliki komunikéja in je v vseh političnih krogih vzbudil največje zanimanje.

BOLJŠI ODNOSAJI Z BOLGARIJO.

Pariz, 2. marca. (Izv.) Po poročilu, ki ga je poslal »Temps« dopisnik iz Srbije, je jugoslovska vlada sklenila, da ne reflektira nič več na izročitev v Bolgariji se nahajajočih vojnih krivcev, kakor je to določeno v neuvillski mirovni pogodbi.

PRINC WIED ZOPET STRAŠI.

Rim, 2. marca. (Izv.) Po vesteh iz Valtone se tam splošno govori, da se vrne princ Wied in zasede zopet albanski prestol. Ima v splošnem veliko več simpatij, kakor pa Bonaparte. Baje je princ Wied tudi že izjavil, da je pripravljen zavzeti to mesto, takoj ko bodo dovoljevale politične razmere.

ULTIMAT LLOYD GEORGEA KOALICIJI.

London, 2. marca. (Izv.) Lloyd George je poslal Chamberlainu pismo, v katerem mu sporoča, da si ponižujočih razmer, ki vladajo v koaliciji, ne bo pustil več dopasti. — To pismo smatrajo splošno za ultimatum.

FRANCOSKI PREDLOG ZA GENOVSKO KONFERENCO.

London, 2. marca. (Izv.) Pariški dopisnik »Daily Telegraph« javlja, da bodo francoski delegati predložili genovski konferenci načrt, da bi se v Rusiji ustanovila svobodna pristanišča in svobodne zone.

JAPONSKA IZVAJA SKLEPE WASHINGTONSKE KONFERENCE.

London, 2. marca. (Izv.) Glasom poročil iz Tokia se namerava japonska vlada

strogo držati vseh obveznosti, ki jih je na washingtonski konferenci prevzela. Vojni minister je že izdal naredbo, da se ustavijo vsa utrjevalna dela v Tihem oceanu in na Japonskem. Z uničenjem in razrušenjem Port Arturja se prične že prihodnji mesec.

PRVI IRSKI PRORAČUN.

London, 2. marca. (Izv.) Irska vlada je predložila parlamentu prvi proračun za prvih šest mesecev.

POLOM ANGLEŠKE ZAVAROVALNICE.

Rim, 2. marca. (Izv.) V Neapolju je bil aretiran po angleških oblastih zasledovani Beyan, ravnatelj londonske zavarovalne družbe »City Equitable«, ki je imela pri svojem polomu tri milijone funtov šterlingov primanjkljaja.

SARVAT PAŠA SEŠTAVIL VLADO.

London, 2. marca. (Izv.) Poročilo iz Kaira, da se je Sarvat paš posrečilo sestaviti vlado, vzbuja tu splošno zadovoljstvo. Pričakujejo, da bo sedaj vprašanje Egipta v kratkem popolnoma urejeno.

BREZPOSELNOST NA ANGLEŠKEM.

London, 2. marca. (Izv.) Po zadnjem uradnem izkazu urada za delo se je število brezposelnih v Veliki Britaniji znižalo za 28.000 oseb.

Joško Copič:

Vprašanje bližnjega vzhoda.

VI

Francosko stališče.

Philippe Millet, politični ravnatelj L'Europe nouvelle, zastopa Francijo s sledečimi izjavami.

Dobro bi bilo, ako bi Angleži prestali primerjati neratificirani mir v Sèvres s ratificiranim v Versailles-u, ki se izpolnjuje. Naravno pa je, da se revidira mir, ki se ni mogel aplicirati in ki je ostal le teoretičen. Nikakor pa ni tega treba pri versajskem; i brez tega se more urediti problem reparacij.

Tudi ne razumemo razburjenosti, ki se širi v Angliji radi francosko-turškega miru v Angori. Ta je bil sklenjen javno in s privoljenjem — vsaj molčečim — Anglije in pušča popolnoma nedotaknjeno pogodbo v Sèvres.

Bolj pravično bi bilo, da ne bi Francozi toliko besedili, da želi Anglija v mali Aziji splošno vojno proti Turčiji. George Glasgow dosti jasno povdarja, da Lord Curzon le brani angleško politiko; to je njegova pravica in celo njegova dolžnost.

Če pustimo vso retoriko na strani, je takoj vprašanje jasno. Nesoglasje obstoja v dveh točkah.

Prvič radi turške meje v Traciji. Angleški projekt predvideva črto Rodosto—Midia. Francoski projekt je baje ta, da se prepusti Turčiji vse ozemlje, ki se nahaja vzhodno od črte Rodosto—Marica (južno od Drinopolja) — in bolgarska meja, tako da je ta ostalo Drinopolje turško. Izgleda pa, da je ta načrt težko izpeljiv; gotovi krogi predlagajo sedaj posredovalno črto Enos—Midia.

Drugo vprašanje je pa bolj zapleteno. Gre za krščanske manjšine v Mali Aziji, osobito v Smirni. Angleži žele, da bi se določila gotova ozemlja, čez katera bi imele Turki le fiktivno suvereno pravico.

Turki se pa drže člena 5 svojega narodnega pakta, ki obljublja manjšinam iste garancije, kakor ostale evropske države. Francija zastopa njihovo stališče, ker ji ni mogoče vsiliti druge rešitve.

Rešitev, ki bi bila sprejemljiva za Francijo in Anglijo, je ta, da bi ostala Smirna turška luka, da bi pa dotirali mesto in okolico s posebnim statutom, ugodnim za grško večino.

Ako zadostujejo navadne garancije za ostalo Turčijo, vendar ne uvidimo, kako bi zopet mogli izročiti Turčiji brez posebne opreznosti eno grških metropol, potem ko je ta uživala že dve leti dobrote evropskega režima. Pravično razmejena avtonomna Smirna ne bi toliko škodila turški narodni časti.

V resnici obstoja le problem Smirne, s čemer pa ni rečeno, da je sporazum lahak. Nikdo ne oporeka več danes, da mora cela Mala Azija in znatno povečano zaledje Carigrada priti pod turško suvereniteto.

Univ. prof. dr. Rado Kušej.

Cerkveno imetje in socialna ideja.

(Problem gmotne osvoboditve cerkve od države.)

(Konec.)

Isto pravilo mora veljati glede vseh dajatev vernikov v korist cerkvi. Tudi bogati nadarbeniki morajo oddajati svoje prispevke prostovoljno, brez pritiska. Pogoj za prostovoljno oddajo pa je prepričanje zavezanca, da je njegov prispevek potreben in pravilno odmerjen. O potrebah cerkve pač ne more obstojati nikak dvom, pravična odmera pa naj se stavi pod javno kontrolo na ta način, da vsak obvezanec v škofiji pozna tudi drugim obvezancem odmerjene letne zneske. Pri enakem merilu za vse se bo oddaja prispevkov sigurno vršila brez težkoč. V začetku bi morda celo kazalo, da škofje pozovejo splošno vse nadarbenike, ki pridejo v poštev, naj cerkvi brez nadaljnjih uradnih poizvedb prostovoljno odstopijo polovico čistega gospodarskega prebitka prošlega leta. Tako bi se pokazalo, koliko je med cerkvenimi uslužbenci razumevanja za trpeče sobrate. Proti onim, ki bi se prostovoljno ne odzvali, dasi je njih obveznost nedvomna, naj se potem postopa uradoma in naj se jim predpiše percentualno višji letni prispevek.

Kadar bo ljudstvo videlo, da duhovniki sami žrtvujejo vsak po svojih močeh za skupne koristi in potrebe cerkve, bo rado vzelo na se še nepokriti del proračuna. Važno in za uspeh v prvi vrsti merodajno je, da tudi ljudstvo prispeva prostovoljno, kar bo storilo samo, ako bo o potrebi prepričano. Predno cerkev apelira na vernike, naj izpodnese dno vsakemu demagogičnemu očitku, da bogati duhovniki nič ne prispevajo. Sedanji čas zahteva, da dela vsak član socialnega organizma za celoto in celota za svoje člane. To je pravo razumevanje socialne misli in od njene udeležitve zavisi ozdravljenje človeške družbe.

Vsak župni urad naj sestavi seznam dvehin obvezancev svojega okrožja, kojih imena in neposredne davke lahko poizve pri političnih krajevnih občinah. Kadar bo ugotovljen primanjkljaj za vso katoliško

cerkev v naši kraljevini, se bo na podlagi teh seznamov lahko našel procent, ki je potreben za njegovo kritje. Če naš episkopat pozove svoje vernike z ozirom na ubupno gmotno stanje katoliške cerkve in velikega dela njenega duhovništva, naj prispeva v gotovem odstotku svojih neposrednih davkov izračunan znesek v skupno cerkveno blagajno, ne bo prišel z državnimi oblastmi v nikak konflikt, ker bodo ti prispevki prostovoljni in kot taki ne bodo imeli značaja davkov. Dosegli bodo pa vse eno isti namen, kakor z odobrenjem države predpisani resnični verski davek. O uspehu ne dvomim, če bo opomin na vernike stvarno in juridično pravilno utemeljen. Zgodovina nam jasno pričča, da ljudstvo za cerkev rado žrtvuje vse, ako vidi, da se nahaja v stiski. To se je pokazalo v Franciji po zaplembi cerkvenega imetja l. 1905, to se kaže sedaj v Rusiji, kjer se ljudstvo v vnoem zopet oklepa obubožane cerkve, to se pa opaža tudi pri nas, kjer je pretežna večina naroda s svojimi simpatijami odkrito na strani bednega duhovništva.

Druge poti, kako bi cerkev našla izhoda iz sedanje gmotne krize, ne vidim. Seveda ostane najbolj priporočljiv odkriti sporazum z državo. Ako pa ga le-ta zavlačuje ali ga odklanja ali pa vprašanja ne zna rešiti, je cerkev nujno nakazana na samopomoč. Ta je stvarno povsem upravičena in bi bila tem bolj priporočljiva, ker bi znatno podprla zahtevo cerkve po popolni imovinski avtonomiji in bi, ako uspe, silno povzdignila ugled cerkve med ljudstvom. Čas je za to ugoden da se napravi poskus za gmotno osvobodjenje cerkve od države. Na vsak način bo tak poskus le pospešil ureditev perečih cerkvenopolitičnih vprašanj pri centralni vladi.

Politična povice.

‡ Zlobni ljudje so »klerikalci«, silno zlobni. Vsaj »Jutro« tako trdi in sicer zagadelj, ker objavlja listi SLS po belgrajskih virih razne lepodiseče stvari iz državne uprave, za katero so danes tudi demokratije v veliki meri soodgovorni. To je seveda gospodom silno neprijetno in je gotovo tudi eden od vzrokov, da mi vestno beležimo vse, kar pada na demokratiški rovaš. Ni pa to edini vzrok. Glavni vzrok, da objavljam upravne nepravilnosti, leži v tem, da nered odpravimo, in če ga ne moremo odpraviti »med štirimi očmi«, ker se odgovornih gospodov nobeno vprašanje in nobena interpelacija v parlamentu ne prime, se moramo pač posluževati pritiska, ki ga napravlja javno mnenje. Političnega lista vendar ne izdajamo za kratek čas za zabavo?

+ »Nema naredjenja!« Včeraj je prišlo z dežele v Ljubljano mnogo ljudi, ki so hoteli menjati tuj denar. Hodili so od banke do banke, pa povsod so jim rekli: »Iдите v narodno banko, mi ne smemo več menjati!« Ljudje so šli in v Knaflejevi ulici se jih je nabrala cela truma. V Narodni banki pa niso menjali ničesar. »Nema naredjenja!« — so zmiigavali gospodje z rameni. Tudi na carinarni se čuje redno, kadar pride kaka nova postava, ono stereotipno: »Nema naredjenja!« Očividno gospodje v Belgradu še vedno mislijo, da izdajajo svoje naredbe le za Srbijo. Nam je znan doslej le en sam urad, ki še nikdar ni rekel, da »nema naredjenja«, in to je davčni urad. Zakaj tam nikdar ne rečejo: »Nema naredjenja!«

Triglavski:

Bosanska pisma.

(Dalje.)

Utoriva torej je zmanjkovalo po celem mestu; baje je celo policijska direkcija, ki vse ve in vse zamore, doživela eno dopoldne nezakurjene peč. Noben spediter ni imel več premoga. Da si ga pa za dvojno ceno dobil, kolikor si ga hotel, je tako samoobsebi umljava stvar na tem svetu, da me je sram kaj takega sploh omenjati. In če smo zmrzovali, potem pravzaprav ni kriva okolnost, da ni bilo premoga, ampak krivi smo mi sami, ker ga nismo mogli tako drago plačati. Kakor je n. pr. tudi »Slovenski Narod« zadnjič dokazoval svojim vernikom, da ni sistem kriv, ampak da so oni krivi sistema. Da, da, — poglejmo vedno najprej sebe.

A še tretja pošast je v teh hudih dneh begala uboge Sarajlije: lakota! Iz še dan prej bogato založenih trgovin so z grozansko naglico ginile jestvine, moka v prvi vrsti, kakor da jih je neviden moloh požiral ali kakor da se je prebivalstvo mesta čez noč popeterilo. In cene so se dvigale na uro. V sredo, na tedenski pazarni dan, se ni prikazal v čaršijo niti en seljak. Tega ne pomni Sarajevo, odkar stoji. In odpri je star Španjol modro knjigo in prerokoval, da bo padlo snega še enkrat toliko in da bo zima še dolga in huda. Cena jajcu je poskočila na 5 dinarjev.

V vsakem drugem kraju, v vsaki drugi občini urejeni občini, v najprimitivnejši upravni tvorbi, da gotovo v kakem zamorskem »kraalu« tam v notranji Afriki,

bi bila v podobnem slučaju prvi dan izšla sledeča »obznanak«: Kdor bi — koristeč se s pričujočo elementarno nezgodo — prodajal živila le za stotinko dražje ali jih poskril, bo vržen v ječo in roba se mu bo zaplenila. A tu v Sarajevu ni ne ena oblast genila z mezinem. In prešli so kritični dnevi, promet za Sarajevo je davno spet normalen, — navite cene pa so ostale... že v očigled bajke, da se bo činovnikom poboljšala plača. Kajti kar činovniku država da, mu kramar dvakrat vzame.

No, privadili smo se vsemu, privadili se bomo tudi temu. Saj, kako je odgovoril veliki Pašič deputaciji sarajevskih trgovcev in obrtnikov, ki se je prišla potožiti radi davka na poslovni obrt? Nu, da, je rekel, spočetka Vas bo pač bolelo, sčasoma se boste pa privadili. In vsa državna umetnost današnjega režima, kakor vemo, počiva na tem temeljitem nauku starega praktika. Počiva toliko lažje, ker potrpežljivost Jugoslovana izdrži najtežjo preizkušnjo sedem let, kakor je to nekoč povedal Strossmayr. A zdaj je komaj šele četrto leto.

Torej, prestalo je Sarajevo srečno i svoje pompejske dneve, ki bodo kmalu pozabljeni, kajti življenje stopa urno, v žalosti in veselju, za bogatina kakor za siromaka, to je ravno vse nivelujoča pravičnost, in navsezadnje, spriči tolikih neizmernih nadlog in trpljenj sedanjega človeštva in silnih problemov, ki pretresajo sodobni svet, ne bi bilo niti vredno govoriti o taki bagatelji, da nam ni ravno ta relativno tako neznatni dogodek, ta goli slučaj, da je poldrugi dan snežilo, razgrnil kričeče in porazne slike današnjih naših razmer, vse naše mizerije.

Obupno je to naše stanje. Evo, treba samo lahnega sunka, in temelji našega gospodarstva se zamajejo; le majhne ovire, in zastoj prometa je tu in z njim pomanjkanje vsega; treba hipne malce abnormalne prilike, in upravni aparat odpove na vseh koncih in krajih. Kar bi pomenilo drugod samo efemerno krizo, to postane pri nas katastrofa s trajnimi posledicami. Mi ne stojimo na trdnih tleh, mi visimo v zraku, gospoda moja; mi smo postali odvisni od slučajja, mi živimo od danes na jutri, živimo z rok v usta, in vsa naša eksistenca je problematična — to pa zato, ker mi ta tri leta nismo delali države, ampak smo se igrali državo.

Če to bridko resnico enkrat tudi mi tu v Bosni izprevidimo, mi fanatični častilci sedanjega režima; da, če povzdiga danes proti temu režimu svoj glas celo en Ščepan Grgjič, ki bi si bil še včeraj raje odgriznil jezik nego priznal, da ni vse sveto, kar pride iz Belgrada, — potem mora biti res že zadnja ura, potem je skrajni čas, da obrnejo krmiljarji našo državno barko v drugo smer. In če je nam Bosancem ta snežna katastrofa odprla oči, potem naj bo zahvaljena.

Slovenci ob Nilu.

Aleksandrija, 21. februarja 1922.

Ze dolgo let smo naseljeni Slovenci tu v Aleksandriji ob Nilu, zlasti pa so zastopane ženske ponajveč služkinje iz goriske in tržaške okolice.

Mohorjev koledar je že veliko pisal o nas, Družabno življenje se je začelo le-

po razcvitatu in že smo gojili lepe nade, da se bodo Slovenci začeli semkaj naselejati zlasti pa trgovci in obrtniki — a svetovna vojna je prekrizala te lepe napolne načrte.

Ostali možki so bili poklicani pod orožje in le nekateri so se vrnili. Naš duhovni vodja č. o. Benigen Snoj je moral proč in društveno življenje je polagoma začelo razpadati in mlačnost se je začela polasčevati društvenih udov. Ženske so ponajveč zaposlene v bližnjih Ramleh.

Sedanaj po vojni je začelo nekoliko oživljati društveno življenje, ki se osredotočuje v prostorih slovenskih čč. sester usmiljenk. Po Previdnosti božji smo dobili sedaj zopet svojega duhovnega vodjo, za delo vnetega mladega p. Bruno Schifirerja, frančiškana. Biva pa tu še drug mlad rojak učitelj in vzgojitelj v Institutu Don Bosco pri Salezijancih, č. g. Jožef Šiška, nekdanji načelnik mariborskega Orla, podnačelnik Z. Orlov za Štajersko in vaditelj ljutomerskega Orla. V soboto dne 1. aprila bo posvečen v mašnika in na tiho nedeljo bo tamkaj v zavodu praznoval svojo primicijo. Bil je ves čas svetovne vojne civilni ujetnik na Laškem.

Upajmo na bodoče lepo razvije našega slovenskega življa tu na afriških tleh in na mnog prirastek dobrih izseljencev iz mile domovine. Naše konzularne oblasti naj razvijejo tu obilno delavnost, obeta se vsem lepa bodočnost. Pozdrav vsem milim rojakom v podjarmljeni domovini lepega milega našega Primorja. Smo v tujini, a ostanemo zvesti svojemu narodu in mili naši skupni domovini slovenski. — Fr. Mozetič.

+ Resne besede je zapisala 28. februarja »Hrvatska Obrana«, glasilo H. P. S. v Osijeku. »Hrvatska ni Irska in ne da Bog, da postane Irska. Lepa je svoboda, a še lepša je, če se doseže potom dobrovoljnega sporazuma brez prelivanja krvi, trajnih nemirov in uličnih bojov. Hrvatska ni Irska, ker so Hrvati prostovoljno stopili v to državo in niso bili od nikogar podjarmljeni. Hrvatska tudi ni Irska zato, ker je Srbija preveč slaba, da bi mogla biti Angleška, in ker je v Srbiji, slovanski zemlji, vendar še dovoli srce, ki umevajo nezadovoljnost Hrvatov in želijo, da se interesi vseh delov našega naroda dovedejo v sklad, v harmonijo, da bodo vsi enako zadovoljni. ... Čeprav pa Hrvatska ni Irska, je sedanji sistem tak, kakor da želi iz Hrvatske napraviti Irsko. Samo metode so danes drugačne. Ni tiste odkrite borbe, ali bistvo je isto. Zato pade krivda za vse pretresljajve, ki jih doživljamo in za tiste, ki jih bomo še doživeli, na one, ki nočejo videti, kako vse to ne vede k ničemur dobremu.«

+ Boj za napise na poštinih pečatih. Srbski listi javljajo, da je ministrstvo za pošto in brzojav sklenilo naročiti nove poštne pečate za vse poštne urade v državi. Da se doseže ravnopravnost, bo stala na pečatih poštinih direktij v Zagrebu in v Ljubljani na prvem mestu latinica, na drugem pa cirilica, pri ostalih direktijah pa bo na prvem mestu cirilica, in na drugem latinica. — Vračajo se torej stari, lepi zlati časi, ko smo prelivali cele hektolitre tinte zaradi poštinih pečatov. »Glückliche Leut' — haben zu so was a Zeit« — pravijo Nemci.

+ Zakaj ni dr. Beneš prišel že sedaj v Belgrad? Sestanek med dr. Ninčičem in med dr. Benešem se je vršil v Bratislavi in ne v Belgradu vsled tega, ker je dr. Beneš že enkrat posejil Belgrad, a z naše strani mu obiska niso vrnili. Tako poroča belgrajska »Pravda« z dne 1. marca.

+ Evropski škandal. Ugledni praški dnevnik »Cech« se v eni zadnjih številki bavi z afero Pribičević—Hercigonja in jo imenuje evropski škandal. Končno dostavlja list, da se nekateri češki listi ne marajo baviti z afero, dasiravno bi bilo to v interesu Jugoslavije in njenega ugleda, ter pravi: »Da, nekaj gnilega je v državi danski ...«

+ Francoska notranja politika. Svetovna vojna s svojimi posledicami je zedinila francoske liberalne stranke s konservativnimi v en takozvani nacionalni blok. Skrajno levi svobodomiselnici, ki so preje v zvezi z drugimi tvorili radikalni blok ter kot buržoazna stranka svoje socialno reakcionarstvo skrivali za antiklerikalnim geslom (kakor naši demokraci), so stopili popolnoma v ozadje. Zdjaj se pa spričo bližajoče se parlamentarne volivne kampanje zopet gibljejo in objubljajo, če pridejo na vlado, red v upravi, borbo zoper zapravljjanje, različne zakonske reforme itd. Progresivnega davka na premoženje pa se ne upajo več zagovarjati, dasi so preje iz jeze na sedanjo večino koketirali s komunisti. Zdjaj so narobe zopet skrajno patriotični in zahtevajo, da se od Nemčije izterja zadnji vinar. Ali bodo uspeli s tem strmoglaviti nacionalni blok, se ne da predvideti. Nekateri se boje, da ne bi radikalci, ako pridejo zopet do vlade, začeli znova s protiversko politiko, ker drugega itak ne znajo. (Tout comme chez nous!)

+ Izjava Čičerina. Ljudski komisar za zunanje zadeve Čičerin je glede na genovsko konferenco izjavil: »Če bi se za predhodno podlago genovske konference sprejel načrt, da se uvede za gospodarske zveze z Rusijo izvestna preizkusna doba, bi udeležba Rusije na konferenci postala nemogoča, ker je tak ali podoben načrt popolnoma nesprejemljiv in žaljiv. Rusija, ki se želi z ostalimi veleilami pogajati kot enakopravna veselila, odklanja vsako obliko varuštva in manjvrednosti.«

+ V pričakovanju plena. Konsorcij za gospodarsko obnovo Rusije v Londonu je končal svoje delo. Glasom časniških vesti je ta konsorcij v nasprotju z angleško tezo popolnoma zasebna organizacija. Vprašanje, ali naj ima ta konsorcij monopol na gospodarsko eksploatacijo Rusije, je vsled odpora ameriških in japonskih delegatov ostalo nerešeno. Konsorcij baje ne bo v Rusiji smel delati operacij na svoj račun, marveč bo samo nekaj posredovalec, ki bo razdeljeval različna naročila. Ta se bodo razdeljevala tako: Anglija in Nemčija dobe po 20 odstotkov naročil iz Rusije, Francija 10 odstotkov, ostalih 55 odstotkov se razdeli med ostale države. Glede kreditov, ki so potrebni, da ta konsorcij začne svoje poslovanje, se ni sklenilo ničesar.

+ Indsko vprašanje. Izvršilni odbor vseindskega narodnega kongresa je sklenil resolucijo, da se sklep, ki je obvezal vse Indce v celoti na nepokorščino oblasti, ukine, da pa je dovoljena individualna nepokornost, to je, da ima vsak po lastni vesti pravico izjavljati nasproti oblasti pasiven odpor. Položaj se s tem bistveno seveda ni izpremenil. Za Anglijo je pri tem najbolj fatalno to, da vsled pasivnega odpora, naj bo individualen ali kolektiven, Indci bojkotirajo angleške tkani-

ne in manufakturo, vsled česar menčestrske tovarne ustavljajo delo ena za drugo.

Primorske novice.

p Za avtonomijo Goriške. 27. m. m. se je vršila v Gorici seja goriškega izrednega deželnega odbora. Na dnevnem redu je bilo vprašanje avtonomije ter je predsednik Pettarin predložil resolucijo, ki zahteva avtonomijo. Odbornik dr. Besednjak je predložil resolucijo, da naj se kanalska dolina ter idrijski in postojnski politični okraj priključijo Goriški. Senator Bombig je predložil resolucijo o sestavi deželnega zbora: Italijani naj dobe 20, Slovenci 19 zastopnikov. Tržiški župan Bonavia je predložil resolucijo proti avtonomiji in proti deželnemu zboru. Pri glasovanju so bile prve tri resolucije soglasno sprejete, Bonavijska pa odklonjena.

p Umrl je v Gorici msgr. Ev. K o l a v č i č, star 80 let. Pokojnik je bil vse življenje goreč dušni pastir. — Na Pečinah je umrl tamkajšnji učitelj g. Janko Gerželj. N. v m. p. l

Dnevne novice.

— Za pomočnika železniškega ministra je imenovan Ranislav Avramović in za ravnatelja sarajevskega železniškega ravnateljstva Vlad. Babović.

— Socialen škandal. Nekje na Gorenjskem živi upokojeni 82 letni župnik, kateri je skoraj že popolnoma slep, ki je deloval 42 let v dušnem pastirstvu, pa je tudi 36 let neprestano poučeval na zasilni šoli v veliko zadovoljnost cerkvenih in svetnih predstojnikov, največ pa v korist faranom in šolski mladini. In danes ima — čuje! — mesečne pokojnine z vsemi dokladi 144 Din 65 p. S tem mora plačevati stanovanje in vse drugo potrebno!

— Odboreni krediti za ceste in za novi dvor. Ministrstvo gradjevina (ne kradjevina) je odobrilo sledeče kredite: za popravo cest v Crni gori in v Dalmaciji 1 milijon dinarjev, prvi obrok za popravo mostu Brod v Crnigori 125 tisoč dinarjev; za kidanje snega s cest v Bosni 150 tisoč dinarjev; za popravo mostov, ki jih u te gnejo (!) podreti povodnji, 3 milijone dinarjev in sicer za celo kraljevino; obrok za napravo ceste Valjevo—Loznica 3 milijone dinarjev; za popravo cest v belgrajski okolici 800 tisoč dinarjev; obrok za cesto Vranje—Bosilgrad 3 milijone dinarjev; obrok za cesto Peč—Andrijevića 2 milijona dinarjev. Skupni znesek za ceste znaša torej okroglo 12 milijonov dinarjev. Za ureditev novega dvora pa je dovolilo isto ministrstvo 15 milijonov dinarjev kredita.

— Kranjska podružnica S. P. D. priredi občni zbor dne 9. marca ob polosmi uri zvečer v balni sobi Narodne čitalnice.

— Iz Dobrove nam poročajo: Zadnje dni smo dobili v naši župniji električno luč. Elektrarna, zgrajena ob Gradaščici blizu Stranske vasi, je bila naš ponos in veselje. A žal, le malo časa, zakaj žleb se je razsul in turbina ustavila. Zleb se je gradil v največjem mrazu, pa še material ni bil bogve kako dober. Ljudje se jeze na stavbenika, ki ni vestneje nadzoroval dela.

— Mahroveci. Pripravljalni odbor za sestanek bivših gojencev privatne 2letne trgovske šole Arthur Mahra v Ljubljani, letnika 1904/5 in 1905/6 prosi, da blagovolijo imenovani gojenec prijaviti sedanje naslove gospodu J. Bahovecu, trgovcu v Ljubljani, Sv. Jakoba trg. 720

— »Automobilna prometna d. d. c. v Ljubljani« naznanja cenj. obnovo, da je z dne 25. febr. otvorila redni avtomobilni promet na progi Vrnsko—Celje, in da vozi avto od 1. marca dalje dvakrat na dan po starem voznem redu, ki se izpremeni le v toliko, da odide jutranji avto iz Celja mesto ob 6.30 ure ob 7. uri, sicer pa ostane stari voznik red nezpremenjen. — Na progi Škofja loka—Železniki se z dnem 2. marca izpremeni voznik red v toliko, da odhaja avto iz Železnikov v Škofjo loko ob 5. in 17.15. uri, s kolodvora v Škofji loki v Železnike pa ob 10.15 in 19.20 uri. — Na progi Ljubljana—Celje (začasno pa le do Blagovice) vozi avto od 1. marca dalje zopet po rednem voznem redu. 789

— Podružnica Jugoslovanske Matice v Radomlju ima svoj občni zbor v nedeljo dne 5. marca ob 3. uri popoldne v društveni dvorani. — Odbor.

— Obrtna zadruga v Kranju priredi v nedeljo dne 5. marca t. l. obrtno razstavo v a j e n š k i h d e l, pri kateri bo par najboljših vajencev obdarjenih z darili. Z ozirom na prosep obrtništva prosi zadruga čim večje udeležbe, posebno od strani obrtnikov.

— Ustanovni občni zbor Udruga samostojnih obrtnih oblačilne stroke za Slovenijo v Ljubljani se vrši 6. marca t. l., v ponedeljek ob 6. uri zvečer, v pisarni krojaške zadruge, Gosposka ulica št. 5. Pripravljalni odbor vabi k zborovanju vse gg. krojaške mojstre in mojstrce ter druge v to stroko spadajoče obrtnike, ki se za to nu no potrebno stanovsko organizacijo interesirajo.

— Kdo bi kaj vedel o Rud Mihelčiču, ki je bil pri 27. domobranskem polku. Zadnjič je pisal meseca avgusta 1914 iz Mžane dolne. — Poštni stroški se povrnejo: Marija Mihelčič, Krmelj, Dolenjsko.

— Stavka brivskih pomočnikov v Zagrebu. Nedavno so zagrebški brivci ponovno prav občutno podražili cene, vsled česar so brivski pomočniki zahtevali zvišanje plač. Ker so mojstri njihove zahteve odbili, so pričeli vsi brivski pomočniki v ponedeljek stavkati.

— Mati z otrokom v narocoju pod vlakom. Pri Komaroveu na progi Opava—Svinov se je vrgla mati z detetom v narocoju pod vlak, ki je prišel iz Opave. Nesrečni materi je stroj odtrgal glavo, otročičku pa se ni nič žalega pripetilo. Kaj je mlada mater pripravilo do groznega dejanja, se ni moglo dognati.

— Svečeniški »českoslavoške narodne cerkve«. Kakor poročajo »Občanske Novine«, se je pred kratkim vršila v Kvjovu na Moravskem slavnost, na kateri je »škof« Farsky posvetil dva učitelja, ki sta se posebno odklovala v huiskanju proti katoliški cerkvi, za duhovnika »česke narodne cerkve«. Slavnost se je vršila v hotelu.

— Kaj je v Belgradu močote. Te dni si je posebna komisija ogledala vse nove stavbe v jugoslovanski prestolici Belgradu. Pri tem je došla, da je bilo 470 hiš sezidanih brez dovoljenja pristojnih oblasti. Hišni gospodarji, ki vsled tega naibrž tudi davkov niso plačevali, bodo seveda poklicani na odgovornost.

Štalarske novice.

š Izreden samomor. Včeraj dopoldne so se po Mariboru raznesle vesti o zopetnem roparskem umoru, ki naj bi se izvršil nad hišno lastnico Elizo Friedrich na Zrinjskega trgu 6. Policijski šef, nadsvetnik Kerševan, pa je ugotovil, da je Friedrichova izvršila samomor, in sicer na izreden način. Elizi Friedrich je pred kratkim umri mož, za katerim je tako žalovala, da je že 18. februarja poskušala izvršiti samomor z zastrupljenjem. Tiste dni je napisala tudi oporoko. Takrat se ji samomor ni posrečil. Sročil je izvršila samomor s pomočjo dveh žepnih robcev, ki ju je zvezala tako skupaj, da je prišel voz na žilo pod vratom. Robca, ki sta bila namočena z vodo, je ovila okoli vrata in močno zadržnila čimboj sta se robca sušila, tem bolj močno sta se zadržnila okoli vrata, tako da se je samomorilka zadušila.

š Umor. Sročil se je v Mariboru zvedelo, da so našli železniškega aspiranta Antona Perkota v gozdu med Limbušem in Studenci mrtvega, in sicer zabodena z nožem v hrbet. Perko je bil v nedeljo v večji družbi v Limbušu, kjer so se navadno vršile vsako nedeljo ordije pijačevanja. Ob tej priliki se je Perko upijal, da ga njegovi tovariši niso mogli spraviti domov. Vzeli so s seboj njegov klobuk, ščepalnik in druge stvari, misleč, da bo prišel počasi za nimi. Perko pa se ni vrnil v Maribor. Prvotno so domnevali, da je izvršil samomor radi nesrečne ljubezni. Po sinoči došlih vesteh pa je bil Perko najbrže umorjen.

DVA KONCERTA POD OKRILJEM GLASBENE MATICE.

V nedeljo, dne 5. marca ob 11. uri dop: Romanovski — Kogoj.

V ponedeljek, dne 6. marca ob 8. uri zvečer: Pavla Lovšič — Ravnik.

Gospodarstvo.

BORZA.

Zagreb, 2. marca. (Izv.) V trgovini z devizami in valuti tudi danes ni bilo na borzi nobenega prometa in ni prišlo do določitve uradnih tečajev.

Belgrad, 2. marca. (Izv.) Današnja borza je imela zelo slab promet. Belgrajska podružnica Jugoslovanske banke je ponujala ček na Pariz in je prodala enega, glaseč se na 10.000 francoskih frankov po tečaju 68%. Narodna banka je prodala devizo Milan po 402, Komercijalna banka pa po 400; vsaka je prodala po en ček, glaseč se na 5000 lir. Za deviz London se je zahtevalo 335, Newyork 77 in Praga 135. Za Berlin so ponujali 36 in za Dunaj 1.20, ni pa prišlo do nikakega sklepa.

Belgrad, 2. marca. (Izv.) Tukajšnji bančni krogi naglašajo, da ne bvaajo nikake pasivne resistance, ampak da jim novi pravilnik onemogoča vsako trgovino z devizami in valutami.

Curih, 2. marca. Berlin 219, Newyork 511, London 22.63, Pariz 46.75, Milan 27.35, Praga 8.65, Budimpešta 0.73, Zagreb 1.55, Varšava 0.13, Dunaj 0.10, avstrijske krone 0.085.

Berlin, 2. marca. Dunaj 4.43, Budimpešta 33.96, Milan 1278.70, Praga 408.05, Pariz 2187.80, London 1060.40, Newyork 239.51, Curih 4695.30.

Praga, 2. marca. Dunaj 0.785, Berlin 25.175, Rim 321, Budimpešta 8.325, Pariz 548.50, London 263.50, Newyork 59.70, Curih 1163, avstrijske krone 0.785, ital. lire 318.

Dunaj, 2. marca. Devize: Zagreb 1985.50 do 1989.50, Belgrad 7990—8010, Berlin 2784.50 do 2790.50, Budimpešta 956.50—959.50, London 29.490—29.510, Milan 35.390—35.410, Newyork 6648—6652, Pariz 60.780—60.820, Praga 11.197 do 11.203, Sofija 4495—4505, Curih 129.475 do 129.525, ameriški dolarji 6598—6602, bolgarski levi 4295—4305, nemške marke 2797—2803, francoski franki 60.180—60.220, italijanske lire 35.190—35.210, dinarji 8010—8030, rumunski leji 5045—5055, švicarski franki 123.725 do 123.775, českoslovaške krone 11.172—11.178, mažarske krone 967.50—970.50.

g Omejitve plavžarske in rudarske industrije na Slovaškem. Te dni se imajo vršiti v Bratislavi posvetovanja zaposlenikov rudarskih podjetij, na katerih se bo razpravljalo o omejitvi izdelkov in dela v večini plavžarske in rudarske industrije na Slovaškem. Vitkoviška družba, ki ima v Kotebahu in Markuzovcu železne rudnike, bo popolnoma prenehala z obratovanjem. Omejeno delo se bo vršilo samo v železnih rudnikih rimamuranskega koncerna. V piratovih rudnikih v Smolniku se bo produkcija zmanjšala za eno tretjino.

g Gospodarske vesti iz sovjetske Rusije. Sovjetska vlada je napravila najenergičnejše korake, da zopet upostavi obrat v tovarnah. V teku 5 let upa, da bo zopet redno delovalo 45 tovarnov, od katerih jih je sedaj že 37 v obratu. Produkcija v teh tovarnah je namenjena na 13.607.000 rubljev v zlatu. V teh tovarnah bi bilo zaposlenih 12.800 delavcev. V letu 1921 je natiskala sovjetska Rusija za 16.375 milijard rubljev. Kurzi tujih valut sialno rastejo.

g Stanje papirnatega denarja v Jugoslaviji. Po izkazu Narodne banke z dne 15. svočana je bilo v prometu za din 4.641.277.575 papirnatega denarja. Od 8. februarja se je stanje zvišalo za 1.086.060 din.

g Trgovinska pogodba s Rumunijo. Trgovsko ministrstvo je raztegnilo trgovsko pogodbo bivše kraljevine Srbije iz leta 1906 na celo državo.

g Zigisanje obvezne predvojnih dolgov. Generalna direkcija državnih dolgov je z objavo D. br. 17.668 z dne 24. nov. 1921 pozvala naše državljane, da prošnjam za protest zoper zigisanje njihovih obvezne predvojnih negažiranih dolgov bivše avstro-ogrške monarhije, ki se nahajajo na ozemlju avstrijske republike, po republiki Avstriji, prilože tudi potrdilo o državljanstvu (domovinski list). — Ker stranke v mnogo primerih niso predložile prošnje v zmislu objave ali pa prošnjam niso priklopile potrdila o državljanstvu, je potrebno, da najdalje do 5. marca t. l. dostavijo neposredno poslanstvu kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na Dunaju (Wien I, Seilerstätte Nr. 30): 1. Potrdilo o državljanstvu; 2. da v dopisu označijo točno številko depotne listine, številko strani (folija) za vsako banko, kjer se nahaja depo. Po možnosti naj se predloži točni prepis potrdila o depou. Prošnjo, s katero se predloži potrdilo o državljanstvu, in druge podatke se mora opremiti s predpisanim kolkom. V prošnji naj se sklicuje na poprejšnje prijave.

Ljubljanske novice.

lj Zabavno prireditev prirede jezuitske Marijine kongregacije v nedeljo, dne 5. marca 1922 ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela Union v prid novi cerkvi sv. Jožefa. Ze danes opozarjamo na dobrodelno prireditev ne-le kongreganiste in kongreganistke, temveč vse prijatelje in čestilce sv. Jožefa. — Blagovoljna darila za tombolo naj se oddajo v trgovini Zibert v Prešernovi ulici.

lj Predavanje o mladinski organizaciji »Rdečega križa«. Iz Amerike je dospela v Ljubljano Mis. Ada Palmer, zastopnica ameriškega »Rdečega križa za narodni podmladek« in delegatka lige »Rdečega križa«. Podala bo smernice k mladinski vzgoji, ki naj vodijo do tistih vzvišenih ciljev, katere si je postavil ameriški podmladek te organizacije. Vabimo starše na to zanimivo predavanje, ki bo v veliki dvorani »Mestnega doma« dne 4. marca, to je v soboto popoldne ob 5. uri. — Rdeči križ za Slovenijo.

lj Prosveta Krakovo-Trnovo. Danes ob pol 8. uri v običajnem prostoru reden sestanek. Predava g. prof. Mazovec »O domoljublju«. K obilni udeležbi poziva odbor.

lj Občni zbor Kerkove prosvete se vrši v nedeljo, dne 5. marca ob 5. uri popoldne. Pred občnim zborom bo kratko in zanimivo predavanje. Članice vseh »Zvez« uludno povabljen. — Odbor.

lj Smrtna kosa. Umrla je v Franciškanski ulici 6 gospa Fanci Jelenc, soproga ravnatelja mečanske šole g. Luke Jelenca. — V Komenskega ulici 12 je umrl knjigoveški mojster g. Albert Feldstein. N. v m. p. l

lj Boj draginji V nadaljevanje skupne akcije vseh stanovskih organizacij in društev se sklicuje v petek—dne 3. t. m. ob 19. uri seja akcijskega odbora v dvorani Mestnega magistrata v Ljubljani z dnevnim redom, ki je bil določen na zadnjem sestanku dne 23. m. m. Udeležba zastopnikov vseh 22 organizacij in društev dolžnost. — Akcijski odbor.

lj Krojaška zadruga v Ljubljani naznanja, da se bodo vršile pomagalne preizkušnje za krojače, šivilje in druge v to zadrugo spadajoče obrti dne 13. marca t. l. Prošnjam za pristupitev k preizkušnjam je vložiti najkasneje do 5. marca t. l. pri načelniku zadruge g. Ivanu Kersničju, Ljubljana, Resljeva cesta št. 1, II. nadstropje.

lj Preganjanje draginje. Na pepelnico sredo je izvedla ljubljanska policija velik pogon za uveljavljenje določil naredb za pobijanje draginje. Gospod, kateremu je na policijski direkciji poverjena naloga pobijati draginjo, je odposlal 23 patrolj, katere so obiskovale vse prodajalne, gostilne i. t. d. z namenom, da ugotovijo, če imajo na prodajalnih predmetih označene cene. Izvedeli smo, da so patrolje naznanile zelo veliko strank, ker niso označile cen in ki se bodo morale za to pred sodiščem zagovarjati. Kakor smo že poročali, je okrajni sodnik dr. Stojkovič v ponedeljek obsodil dve stranki, ker niste imeli označenih cen, vsako na 24 ur zavora in na denarno globo 500 Din.

lj Zdravstveni izkaz ljubljanske občine. Od 19. do 25. februarja je v Ljubljani umrlo 25 oseb, in sicer 14 moških in 11 ženskih, med njimi je bilo 15 tujecev. Umrli so: 1 vsled življenske slabosti; 5 na jetiki; 4 na pljučnici; 1 vsled zastupitve rane; 4 vsled srčne hibe; 1 vs ed raka; 9 vsled drugih naravnih vzrokov smrti. Rodilo se je 12 ženskih in 12 moških, skupaj 24 otrok. Od nalezljivih boleznij je bil prijavljen samo 1 slučaj škrlatinke.

lj Tatvine. Neži Belzaj na Reslievi cesti je bila ukradena zimska suknja vredna 2000 kron. — Rudolf Bartolini je bil izpuščen iz zavora in na to odšel domov v Kamnik. Kratko dobo pred izgonom je pa v Ljubljani porabil za to, da je ukradel na Rimski cesti dr. Brnčičju zimsko suknjo, šal in klobuk. Doma v Kamniku je Bartolini prodal suknjo za 500 kron, toda ni imel s to kudo sreče, ker so ga orožniki aretirali.

Prosveta.

pr Umešniška razstava v Ljubljani. V nedeljo dne 5. marca se otvori slovenske mlade umetnosti II. umetnostna razstava, ki jo priredita brata Kralj v Jakopičevem paviljonu.

pr Prva potčna matineja (Romanovski-Kogoj), ki se vrši v nedeljo ob 11. uri zjutraj v dvorani Filharmonične družbe, obsega šopek slovenskih samospevoev, ki jih javnost še ni slišala skoro do zadnjega. Marij Kogoj hoče s to Matinejo dati primer, kako bi se imeli delati sporedi naših koncertov. Mesto da bi vzel pevcu priljubljene in znane pesmi, je napravil program in poskal temu programu primerne interpretate. Ker se na koncertih pojejo po večini le ene iste skladbe, je Kogoj podal spored, ki naj bi javnost spoznal še z drugimi skladbami iz literature slovenskega samospeva. V prepričanju, da slovenska javnost mnogo premalo pozna našo glasbo vobče in potemtakem tudi ono iz preteklosti, je pritegnil v spored del programa, ki obsega skladbe starejših komponistov: Fleišmana, Maška, Lebana, Volariča. Da pa tudi pokaže na prednašanja vredne samospeve iz zadnjega časa, je dodal drugi del, ki vsebuje še napet Grbčev »Zdravo Marijo«, krasno Svetkovo »Svetlo noč« in prerokdo pete pesmi G. Kreka, Kogojja, Inavca, La'ovica. Ako bo zanimanje za matinejo zadostno, nameravata prirediti gg. Kogoj in Romanovski drugo matinejo, s katero otvorita poučne prireditve s sporedi iz literature drugih narodov. Da bo prireditev izredna tudi po svoji interpretaciji, lahko od sodelujočih gospodov pričakujemo. V uvodu bo komponist Marij Kogoj govoril o razvoju slovenskega samospeva in bo zato prireditev še posebno instruktivna. Vstopnice za matinejo se dobe v Glasbeni Matici.

pr Zlatni mečkan. Za Moljérovo komedijo je napisal Skrianc glasbene točke »s porabo starih francoskih motivov«. Glasba je v celoti prikučna, ustroj skrajno jasen, uporabljeni motivi izraziti, spomin jih izlaha obdržil, med obdelovanjem se motivi lepo stopnjujejo. Instrumentacija je popolnoma prozorna in navzlic izvečine kar moči lahko nanesenim barvam, pestra, slikovita. To so vse hvale vred-

ne lastnosti te glasbe, vendar pa če bi Škrijanc samo po zunanje tako sretno arhaiziral, arhaiziral pogosto celo v sestavi orkestra, bi to bolj pomenilo dober tehniški izdelek kot pa samostojno umetniško ustvarjanje. Ker pa je marsikateri navzlic temu, da je ustvaril verjetno glasbeno ozračje dobe, ki se komedija v njej vrši, tudi v svoje posejdel, zato ima ta glasba mestoma tudi iz absolutno glasbenega stališča svoj pomen. Nekatere stvari so bile odete v prav poseben, izbran duh, najboljši morda zadnji orientalski eksotični kos, ki ga je več ali manj — laže bi rekel več — kazil balet s malo izbranimi, celo okornimi kretnjami. V teh delih je Škrijančeva glasba zavila na tisto pot, ki smo se z enim očesom ozrli po njej, ko smo govorili o Weingartnerjevi »Vaški šoli«, to je pot, ki jo utira včasih celo faustovski razablajoči Kosoji v nekaterih skladbah (primerjal glasbeno prilogo k »Trem labodoma«), vot, katere vedno bolj jasna smer nam za bodočnost obeta nov glasbeni sloj prvobitne preprostosti, čeprav bo ta prvobitnost v marsičem ali celo v vsem na vso moč prevečena. Da to še enkrat poudarjam, ni treba, da bi bil prerok, ampak samo ozreti se je treba, da vemo, da se nova umetnost vedno rodi kot odpor in nasprotje proti vladajoči smeri. Znaki današnje glasbe so nasičenost, polnost, obloženost, za uho včasih skoro do kaotične nejasnosti, hkrati pa se očituje ogromna teža, ciklopski naogramena sila. Ustroji bodoče glasbe že polni naše ozračje. Ne oddahnejo se samo glasbeni izobraženci, ampak tudi neizveščana ušesa tenko in s slastjo poslušajo, kadar jih zadene kak drobec z znaki zgoraj omenjene prvobitnosti, naj bo že prevečena ali v resnici neprilicno preprosto občutena. In gotovo ne bom rekel preveč, če trdim, da si je Puccinijeva opera Madame Butterfly prav zaradi te tako odločno poudarjene smeri pridobila toliko vnetega občudovanja. — Pri Škrijancu mislimo in upamo, da to ni samo prehodni prizor, ampak da v to smer vodi nesoja prava pot — zakaj tu se nam je prvič pokazal v instrumentalni glasbi takega, da smo ga z veseljem uživali, bil je jasen, pester, živ, hladen, dočim se nam je doslej le preprosto zdela obložena, nezrazit, kar sicer za prva dela mi prav nič čudnega, saj so še svetovni mojstri v instrumentaciji napravili raiši preveč kot premalo, tu pa je bilo tako, da smo skoro vedno lahko dejali: tako je prav. — Tudi sicer je bilo marsikateri lepega v igri, nekatere osebe obrav izrazito samosvoji značiji, najmanj dober je bil balet, ki je bil, v kolikor ni bil poln neokretnosti, le bolj razkazovanje plesnih spretnosti in drugih reči. — K.

pr Politično življenje Slovencev. Spisal dr. Dragotin Lončar. (V predelani in pomnoženi drugi izdaji.) V Ljubljani 1921. Izdala in založila »Slovenska Matica«. — Kratka sodba o tej knjigi bi se glasila: to je delo, ki ga bo s pridom prebral vsak izobraženec, delo, kakršnega smo Slovenci prav posebno pogrešali, delo, ki bo ostalo brezdvomno za dolgo, dolgo dobo potrebno potreben vir vsakemu, ki bo hotel pisati ali govoriti o naši politični zgodovini. Obsega našo politično zgodovino od 4. januarja 1797 do 6. januarja 1919. Pisatelj nam slika v glavnih obrisih, ne da bi se izgubljal v naštevavanju podrobnosti, prve pojave zbujačnega se slovenstva, postanek naših političnih strank in njihovih glasil. Obširno se pa bavi s poslednjo in posebno aktualno dobo naše politične zgodovine: z dogodki iz dobe svetovne vojne, v kolikor so v zvezi s porajajočo se Jugoslavijo, in s pripravami za združenje prečanskih pokrajin s Srbijo koncem leta 1918. O teh poslednjih odstavkih velja še prav posebno, da je zgodovina

* Za te, ki jim slovenski izrazi niso jasni, tole: prvobiten = elementaren; prevejan = rafiniran; neprilicjen (neprilicjeno preprosti) = naiven.

— »die Totenrichterin« učiteljica za življenje. Kazejo nam, kako so se že prvi početniki jugoslovanske ideje bavili z vprašanjem, kako naj bo skupna država urejena v svoji notranjosti, da ne bodo posamezni deli izgubili dragocenih kulturnih pridobitev, ki so si jih bili ustvarili s svojim delom. Pri večini borcev za politično združenje Slovencev, Hrvatov in Srbov opažamo živahno naglasjanje enakopravnosti in oče- in materinske posemeznosti. Knjiga nam kaže tudi, kako so se pričele pojavljati centralistične težnje v ožji (slovenski) in v širši domovini. Knjiga je pisana skoz in skoz znanstveno; pisatelj ugotavlja posamezna dejstva in se vzdrža, pobarvati jih kakorkoli strankarstva. Baš radi tega ima knjiga v naših razdrapanih političnih razmerah še posebno vrednost; bralci jo bodo pristali vseh strank in vsake stranke se bo iz nje lahko — česa naučila. Kakor že omenjeno, se drži knjiga zlate srede med preveliko obširnostjo in prehujo stisnjenostjo. Na 129 straneh nas vodi skoz dobro stoletje naše preteklosti in nas opozarja na važnejše mejnike v našem razvoju. Kdor pa hoče posamezno dobo ali to ali ono osebnost temeljiteje proučiti, najde izbornen kazipot v obširnem »Gradivcu«, ki prinaša na 48 straneh seznamek naših političnih časopisov, časnikov in revij, važnih političnih spisov in pregled literature o vsakem količjak pomembnejšem možu iz naše politične preteklosti. Baš ta poslednji odstavček: »Življenjepis politikov, publicistov in žurnalstov« bo prišel neskotkrat prav vsem našim publicistom. Cena knjigi: 12 Din za nečlane in 9 Din za člane Slov. Matice je za današnje razmere — posebno še, če vpoštejemo ogromni trud, ki ga je zahtevalo spisanje take knjige — prav nizka in priporočila nakup prav tako bogata vsebina.

Socialni vestnik.

s Nove mezde stavbinskih delavcev. Od zveze industrijev smo prejeli: Odsek gradbene stroke v Zvezi industrijev v Ljubljani, ki obsega vsa podjetja te stroke v Sloveniji, je dne 23. februarja t. l. na novo določil mezde stavbinskih delavcev, to pa enotno za vso Slovenijo. Nove mezde stopijo v veljavo z začetkom meseca marca t. l. in znašajo: 1. Polirji (običajno z mesečno plačo) na uro 18 do 25 K; 2. predelavci 14 do 18 K; 3. zidarji, tesarji 11 do 16 K; 4. težaki 7 do 11 K; 5. mladostni delavci pod 18 let 5 do 7 K; 6. delavke 5 do 7 K; 7. vajenci 6 do 11 K. Sicer ostanejo v veljavi sedanja splošna določila. Po finančnem zakonu iz leta 1921 (Ur. l. 90/240 od 1921) se delavcem odteguje dohodnina od tačas izplačanih mezd, ne pa po letnih prejemkih iz leta 1921. Vendar pa prepušča podjetjem, da postopajo po lastnem preudarku, ali in kako se odteguje dohodnina.

Orlovski vestnik.

IZLET V BRNO.

Ker ponekod dvomijo, da bi določena vsota 1200 K bila zadostna, ponovno opozarjamo, da so mišljene naše jugoslovanske krome po vrednosti 6 K = 1 Kč, torej je določena vsota K 1200 = Kč 200. S tem denarjem bo za silo izhajal posameznik za čas čenega izleta (vožnja, hrana, stan, vstopnice in potni list). Seveda bo dobro imeti kaj več (za približek na hrani, stanu, zabavah, izletih, razglednice, spomini itd.), a neobhodno to ni. — Odeški, krožki in druge organizacije naj takoj sporoče, koliko članov bodo poslali v Brno. Do 15. marca pa pošljite (po navodilu okrožnice) prvi znesek (po 400 K za vsakega priglašenca). Imen še ni treba. Kdor bo do junija najbolje pripravljen, naj gre in takrat sporočite ime. — Delo v Brnu lepo napreduje. Več bo poročala Mladost št. 3 in zastopniki zveze na okr. svetih. — Pripr. odbor za Brno.

Narodne noše v Brnu. Za nastop narodnih noš je določen poseben dan (torek). Kdor ne

gre tja v kroju, naj gre v narodni noši, da pokazemo tudi lepoto naše narodne noše.

Za izlet v Prago bo najbrž čas od četrtega zvečer do nedelje zjutraj na razpolago (za premožnejše). Izletniki bodo tam dva dni, ne da bi morali glavne nastope in slavnosti v Brnu zamuditi.

Na Dunaju bo najbrž mogoče izstopiti za nekaj ur v sredo (na povratku).

Iz Amerike v Brno pride okrog 600 Čehov in Slovakov.

Rabite za pošiljatev denarja le čeke z žigom Pripr. odbora J. O. Z. za Brno in obenem sporočite še z dopisnico, kdo in za koliko pošilja denar. — Pripr. odbor za Brno.

Seja ljubljanskega orlovskega okrožja se prvi danes (petek) ob pol 20. uri v Rokodelskem domu. Vsi odborniki naj zanesljivo pridejo. — Tajnik.

Turistika in sport.

Smučarska tekma za prvenstvo Jugoslavije »v Planici« dne 26. febr. je, kakor smo se prepričali, tudi — v filmu — dobro uspela in bomo imeli priliko videti ta velezanimivi sportni film — prvi te vrste iz Slovenije — že drugi teden! Opozarjamo vse sportiste, posebno tekmovalce in druge udeležence na bivši tekmi, naj se že sedaj prijavijo pri Gener. komisarijatu za tujski promet, tu za prvo kinopredstavo (kino »Ideal«), da se jim rezervirajo seždi.

Slov. plan. društva občni zbor se bo vršil v soboto, t. j. dne 4. marca t. l. ob 20. uri zvečer v salonu gostine »Pri Levu« na Gosposvetški cesti, kamor vabimo vse zavedne planince in planinke!

VII. smučarski vel. izlet se bo vršil najbrž 11. in 12. t. m. na Rožčah, 1594 m, in Hruški vrh, 1777 m, v Karavankah. Podrobni program prihodnjik.

Občni zbor Sportne zveze se vsled nepredvidenih zadržkov prelaga na 25. t. m., zborovanje delegatov na 24. t. m. Dnevni red in kraj neizpremenjen. — Tajništvo Sportne zveze.

Jugoslovanski kolesarski podsavez za Slovenijo sklicuje izredni občni zbor na dan 12. marca ob 10. uri dopoldne v pisarni Sportne zveze, Ljubljana, Narodni dom, z edino točko dnevnega reda: Volitev novega odbora.

Ljubljanska porota.

ČAROVNIJA Z MENICAMI.

Ljubljana, 2. marca 1922.

Porotnemu senatu je predsedoval danes svetnik dr. Skaberne, votanta ta svetnik dr. Mohorič in okrajni sodnik dr. Hodžar. Slučaj, za katerega danes gre, je velezanimivi. Vid Cepin, bivši železničar in verižnik, je obtožen da je dal 14. junija 1921 v Ljubljani hotelirju Alojziju Zorčiču 3 kose nepopisane papirja v podpis, češ da bo Zorčiču čarovnik, katerega je le Cepin poznal, povedal bodočnost. Kakor trdi obtožba, je pa Vid Cepin te podpisane papirje izpolnil in sicer en komad kot potrdilo posojil datirano z dne 16. junija 1921 v znesku 150.000 kron, ki naj bi ga bila dala Zorčiču Vid in njegov brat Pavel Cepin, katero posojilo bi zapadlo 1. januarja 1922. Drugi komad naj bi bil izpolnil kot menico za 85.000 kron, zapadlo 1. novembra 1921, tretji komad pa tudi kot menico za 65.000 kron, zapadlo 1. januarja 1922; obe menici sta datirani s 16. junijem 1921 na ime Al. Zorčič. Pavel Cepin se pa obtožuje, da je dne 4. novembra 1921 v Ljubljani po bratu Vidu Cepinu ponarejeno menico v znesku 85.000 kron, pod zvito pretvezo, da je prava, predložil odvetniku dr. Tomišku z naročilom, da naj vloži proti A. Zorčiču menično tožbo, kar je dr.

Tominek tudi storil in je z zvitim pregovarjanjem spravil dr. Tomiška v zmožo, vsled česar bi bil Zorčič oškodovan za 85.000 kron. Obtožbo je zastopal državni pravdnik Lavrenčak, brata Cepin je zagovarjal dr. Frian, zasebnega udeleženca Zorčiča je zastopal dr. Zirovnik.

Kaj sta povedala obtoženca.

Pavel Cepin ni hodil v šolo. Naučil se je sam brati in pisati. Alkoholnih pijač ne pije. Izučil se je črevljarstva in delal tu in tam. Nato je služil pri lesnem trgovcu Kaižežu. Osamosvojil se je in pričel sam z lesom kupčevati. Denar si je lahko zaslužil, ker je kupoval les po 2 ali 3 K kubični meter, prodajal ga je pa po 20 K. Za trgovino je imel vedno 200.000 kron na razpolago. Ker je stanoval brat pri Zorčiču, je tudi on tja zahajal, kadar je prišel v Ljubljano. Posodil je na bratovo prigovarjanje Zorčiču 90.000 K in pozneje enkrat še 60.000 K po 7 odstotkov. Tozadevno potrdilo in menici je Zorčič v njegovi navzočnosti podpisal. Ker Zorčič menici ni poravnal, je naročil dr. Tomišku, naj vloži menično tožbo, proti plačilnemu povelju je pa Zorčič vložil ugovor, češ da Zorčič ni podpisal nobene menice, pač pa da mu je Vid Cepin izvalil podpis, češ da bo izvedel bodočnost po nekem čarovniku, katerega Vid Cepin pozna. Prva sporna razprava je bila pri sodišču 30. decembra 1921, a so jo odgodili, da bo o celi zadevi izrekla svojo sodbo porota. Vid Cepin je bil železničar. Kupil si je v Trstu pred leti hišo, katero je potem prodal. Ker je bil zaradi nakupa smljivega blaga obsojen, je izgubil službo na železnici. V ostalem je izpovedal, kar je izpovedal brat in pristavil, da Zorčič in njegova žena nista nič podpisala.

Gmotno stanje Zorčičev in Pavla Čepina.

Hotelir Zorčič je imel, kakor je to uradnik nekega denarnege zrova izpovedal, pri tem zavodu dovoljenega kredita 1.000.000 K. Dobil bi bil še večji kredit, ako bi ga bil zahteval. Pri dotičnem zavodu ima zdaj še 70.000 kron dolga. Lesni trgovec Ivan Arko in drugi lesni trgovci iz Ribnice so pričali, da je delal Pavel Cepin velike kupčije. Sodiijo, da si je moral prislužiti 800.000 do 1.000.000 kron. Živel je skromno in ni pil opojnih pijač. Priča Krizman je rekel o njem: »Priden je bil, nič pijanec; šparoven človek.«

Povest o coprniji.

Anton Kos je služil pri Zorčiču. Povedal je: »Vid Cepin je lani začetkom junija ali koncem majnika rekel, da pozna čarovnika, ki vse ve. Šla sva ga iskat na Rimsko cesto, toda ga ni bilo doma. Nato smo doma povedali Cepinu svoje želje, roke smo pritisnili na listek, da so se poznale žile; želje je napisal Cepin na zgornji papir, na papir pod njim se je pa moral vsak podpisati. Gospod Zorčič je podpisal trikrat, in sicer s črnimol. Coprnik potem, ko sežge papir, pove bodočnost iz odtisov žil in iz papirja. Kos je še povedal, da je on tudi trikrat coprniki papir podpisal. Podpisavali so coprnikiške papirje v kuhinji kavarn. Vid Cepin je vsem pričam rekel, da ne govore resnice.

Anica Kristanova je povedala, da je Vid Cepin povedal, da je spoznal čarovnika, ki mu je vse uganil. Podpisala se je Kristanova samo dvakrat, ker ji je Cepin rekel, da je dvakrat dosti, ker nima denarja. Cefa hiša je podpisala; Zorčič se je branil, ker so mu vsi prigovarjali, je pa le podpisal. Imeli smo celo reč za velik »hecc«.

Razprava se je preložila in se bo nadaljevala danes popoldne.

Kaj je Etsafluid - to je zna! Lekarnar Feller - Stubica!

OSRAM NITRA

Popolnoma bela luč tvori s plinom napolnjenoj OSRAM-NITRA-svetiljki prednost svetlobnik izvirov

Slavčica Ostermann
Josip Pečnik
vodja podružnice E. Frankl
i drug, Karlovac

ZAROČENA

26. februarja 1922

GOSPIĆ CELJE KARLOVAC

POSLOVODJO

Za tovarno lesnih izdelkov iščemo. Reflektiramo samo na samostojno moč in izvežo v lesni stroki. Stanovanje na razpolago. Ponudbe pod: »NEOZENJEN 732« na upravo SLOVENCA.

Kurjača, izprašane delavca za izdelovanje zabojev, sprejme KOLINSKA TOVARNA V LJUBLJANI.

Služba organista, združena s službo občinskega tajnika

je razpisana v BEGUNJAH pri Cerknici. Prosto stanovanje, plača po dogovoru. — Nastop takoj! — Zupni urad Begunje pri Cerknici. 733

Knjigovodja

obnem dober korespondent, vesten in zanesljiv, z dobrimi priporočili, SE SPREJME proti takojšnjemu vstopu pri velikem industrijskem podjetju v okolici Ljubljane. — Ponudbe na upravnishvo tega lista pod sifro: »ZANESLJIV IN VESTEN št. 718.

Slikarski in pleskarski mojster, v vseh slik. in plesk. del. rad naselil. Obrtno-zadružni uradi naj blagovolijo event. prostor sporočiti na naslov: VIKTOR VAŠEL, slikar, Sv. Peter, Savinjska dolina. 741

Dva mlinarska pomočnika

dobra in poštena, za umetni mlin, proti dobri plači in s hrano, sprejemni. Zglasiti se je: PETER SUSNIK, Bistra št. 11, Borovnica. 721

Oklic.

Dne 16. marca 1922 ob 9. uri se bo vršila v TURJAKU štev. 18

ZAKUPODAJA

Prusnikovega posestva

in gostilniške koncesije, katera se izvršuje v navedeni hiši.

Pogoji so na vpogled pri podpisnem sodišču.

Okrajno sodišče Vel. Lašče, odd. I., dne 24. februarja 1922. 731

kraste, lišaje odstranjuje pri človeku in živalih **Naftomaxilo**, ki je brez duha in ne maže perila. 1 lonček za 1 osebo po pošti 5 Din, pri **TANKOCI, lekarna Ljubljana, Slovenija.**

Gline za slikarje (Štricl)

5 do 10 vagonov potrebujemo. — Ponudbe prosimo pod: »II - A - 53 MALERTON« na Interreklam d. d. Zagreb, Hlica 21. 735

MALO VILO kupim ob železnici, v dobrem stanju, 3 do 4 sobe, predpogoj električna razsvetljava in vodovod, na Kranjskem ali Stajerskem. — Ponudbe z navedbo cene pod: »VILA A. K./725« na upravnishvo SLOVENCA.

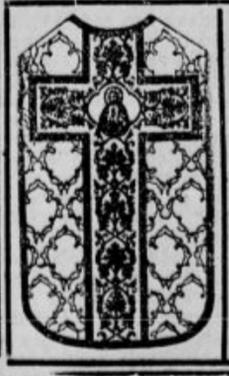
Mladi psički, lepi, pasme Doberman, man. so ceno naprodaj na ROZNIKU nad Čadom št. 27, Ljubljana. 744

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 3 Din.)

- BATERIJE ZA ŽEPNE SVETILKE:** A. Stadler, Sv. Petra cesta št. 23.
- FOTO-LITOGRAFSKA DELA:** po najmodernejšem načinu in zmernih cenah. Jugoslov. tiskarna v Ljubljani.
- FOTOGRAFSKI ATELJE:** Grabiec Franjo, Miklošičeva cesta št. 6.
- KLEPARJI:** Korn T., Poljanska cesta št. 8. Remžgar & Šmerkol, Florijanska ul. 13.
- KLISEJE:** za eno- ali večbarvni tisk, za vse oblike in vrste tiska, Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.
- KNJIGARNE:** Jugoslovanska knjigarna, Pred škofljo.
- MEHANIČNA DELAVNICA** za pis. stroje: Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.
- PARNA PEKARNA:** Jean Schreya nasl. Jakob Kavčič, Gradisce št. 5.
- PISALNI STROJI IN POTREBŠČINE:** Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.
- SOBNO SLIKARSTVO:** Zuran Martin, Mestni trg št. 12.
- SPEDIČIJSKA PODJETJA:** »Orient« d. d., Sodna ulica 3, Tel. 468. Ranzinger R., Cesta na juž. železnico 7-9.
- TELOV. POTREBŠČINE IN KLOBUKI:** Kunovar Ivan, Stari trg št. 10.
- STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:** Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2.
- SVETLO KOPIRNE ODTISE:** (pavze) pozitivne in negativne, v poljubni velikosti. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.
- TRGOV. Z DEZNIKI IN SOLNČNIKI:** Mikuš L., Mestni trg 15.
- TRGOV. Z ZELEZNINO IN CEMENTOM:** Erjavec & Turk pri »zlati lopatic«, Valva-zorjev trg št. 7.
- Sušnik Alojzij, Zaloška cesta št. 21.
- URARSKA POPRAVILNA DELAVNICA:** Seliškar Ivan, Pot v Rožno dolino št. 10 (Ceno in točno.)
- ZALOGA CEMENTA IN CEM. IZDELKOV** Ciblat Josip, Dunajska cesta št. 67.
- ZALOGA POHISTVA:** F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

Za vrtnarskega vajenca LEČA, nova, debeložrnata, sprejme takoj DEČKA poštenih staršev, se dobi pri SEVER & KOMP., Ljubljana Wolfova ulica št. 12. — Zahtevajte nai cenik vrtnih in poljskih semen. 724

Josip Neškudla, Jabloné nad Orlicam 86, čehoslovaška.

Tovarna cerkvenih paramentov, raznovrstnih zastav in cerkvenega orodja. — Priporočila se prečastiti duhovščini za dobavo vseh v to stroko spadajočih predmetov kakor: mašne plašče, pluviale, dalmatke, cerkvene in društvene zastave, ketiše, monstrance, svečnike itd., sohe, križeva pota v poljubni izvršitvi in cenl. — Solidnost tvrdke jamčijo nebrojna pohvalna pisma in 110 letni obstoj firme.

Vsi cerkveni predmeti so carine prosti. — Na vsa vprašanja takoj odgovori ali predloži vzorce **JOSIP NESKUDLA, Ljubljana, hotel „Tratnik“.**